

В сучасній Україні вже сформувалась генерація громадських активістів, яка стала національною складовою глобального громадянського суспільства. Прикладом активізації громадського руху на загальноукраїнському рівні є створення громадської ініціативи “Оновлення Країни”, мета якої – оновлення політичної системи, проведення довгоочікуваних реформ, необхідних для добробуту громадян та зміцнення незалежності країни.

До Вашої уваги ексклюзивне інтерв'ю з фаховим дипломатом, Екс-головою Служби Безпеки України, координатором «Оновлення Країни» паном **ВАЛЕНТИНОМ НАЛИВАЙЧЕНКОМ.**

Пане Валентине; Коли почалась діяльність Громадської ініціативи "Оновлення країни" і яка мета цієї організації?

- Про початок діяльності Громадської ініціативи "Оновлення країни" було оголошено 20 травня 2010 року. До нас одразу приєдналися декілька громадських організацій, які є нашими засновниками і партнерами. Серед них: Українське Юридичне Товариство, об'єднання українських лікарів, студентські і молодіжні організації. Всі ці люди вже мали певний досвід і активно займалися громадською роботою щодо Української Незалежності, Українського суверенітету, Української мови, захисту інтересів українського бізнесу, і взагалі - щодо людських цінностей.

Ми розпочали свою роботу в кожній області України, тому що “Оновлення Країни” має загальнонаціональний характер діяльності. Наша праця почалася з того, що ми пішли до людей, а це робота знизу догори. В кожному селі, місті, області ми визначаємо головні соціальні проблеми, які повинні бути вирішені та профінансовані. У нашої громадської ініціативи є партнери, близько двадцяти громадських організацій у всіх областях України. Процес об'єднання продовжується і набирає сили.

Наша мета - оновлення політичної системи і проведення довгоочікуваних реформ, необхідних для добробуту громадян та зміцнення незалежності країни.

Чи є у вашого руху Програма і як вона формувалася?

- Вивчивши реальну ситуацію у кожному регіоні, районі, ми разом з однодумцями вирішили запропонувати конкретну Програму оновлення країни. Її метою є підвищення добробуту громадян, якості освіти, медицини, боротьба зі свавіллям і корупцією чиновників, починаючи від глибинки і до столиці. Ми будемо там, де влада проблем людей не вирішує. Ще одне завдання нашої громадської ініціативи - об'єднати країну, захистити її суверенітет. Це не просто слова, це - наші пріоритети.

Наші активісти звертаються безпосередньо до людей з питанням, яких змін в житті країни вони хочуть, які конкретні проблеми громади потрібно вирішити першочергово, що повинні зробити політики і влада. Таким чином відбувається формування нашої загальнонаціональної програми національних реформ. До кінця серпня цього року ми представимо її під назвою «Народна програма оновлення країни».

Наведу також приклади наших реальних справ. Із 30 липня цього року в Херсоні почала роботу юридична громадська приймальня, яку відкрила обласна організація «Оновлення країни» у своєму офісі.

Фахові юристи безкоштовно консультують усіх бажаючих громадян у сферах цивільного, господарського, фінансового та інших галузей права. Малозабезпечені громадяни, які не мають можливості скористатися послугами адвоката, отримують правову підтримку в судах. Поряд з тим, у приймальні консультують громадян у разі порушення їх конституційних виборчих прав.

Чим Ваш рух відрізняється від інших політичних сил, які також виступають за проведення реформ в Україні?

- Саме головне тим, що ми не є черговим політичним проектом. Нас об'єднав патріотизм і розуміння того, що треба діяти, а не вести пусті розмови. Ми і наші партнери, громадські організації, говоримо про новий формат об'єднання, який є достатньо публічним і прозорим. Ми вважаємо, що потрібно об'єднуватися навколо дій, а не навколо вождя.. Потрібно міняти систему, а не складати список зі своїх бізнесменів і проштовхувати їх у владу, треба вийти і відкрито вести переговори.

На сьогодні в Україні немає жодної реальної партії у європейському розумінні цього слова. Є фан-клуби вождів, бізнес-групи, партії газової труби, партії офшорних капіталів. Партії не виконують свого основного призначення — не відстоюють інтереси громадян у державній політиці. Велика кількість українців просто не довіряє їм, і тому ми будемо боротися, щоб виборче законодавство було змінено і люди могли обирати конкретних людей до місцевих рад, щоб самі мали набагато більше можливостей обиратися і творити і в своїй державі, і в своєму місті політику по-новому.

Я протягом багатьох років працював за кордоном дипломатом, і тому з упевненістю можу стверджувати: в Україні "совок" та корупція підмінили європейське розуміння політики та політиків. Політика трансформується у шоу. Між собою змагаються не ідеології, не концепції та світогляди, а партійні каси та іміджмейкери. Я переконаний в тому, що каталізатором оновлення цілої країни можуть бути тільки спільні дії громадських об'єднань, профспілок, молодіжних рухів на національному рівні. Цим ми й займаємося.

Як відомо, молодь є найдинамічнішою, наймобільнішою і найбільш схильною до новизни частиною будь якого суспільства.

Як ви співпрацюєте з молодіжними організаціями?

- Українська молодь не боїться брати на себе відповідальність за своє майбутнє і не віддавати його в руки діючих політиків. Саме такі люди працюють в осередках молодіжної організації «Оновлення країни».

Декілька прикладів. Нещодавно представники київського та севастопольського осередків молодіжної організації «Оновлення країни» взяли участь в організації та проведенні табору «Студентська хвиля», який пройшов під Севастополем. Ініціатором табору виступила ВМГО «Фундація регіональних ініціатив».

На табір з'їхалися представники з Криму, Одеської, Миколаївської, Львівської, Харківської, Хмельницької областей. У програмі були практичні та теоретичні заняття, присвячені важливим питанням для молоді — самоорганізація, юридичний захист, робота в соціальних мережах та багато інших проблем.

Громадська ініціатива «Оновлення країни» посприяла у проведенні вишкільних таборів «Джура-2010» на Закарпатті, «Відвага-2010» на Сумщині, «Лисоня» на Тернопільщині.

Метою таких таборів було і залишається національно-патріотичне та духовне виховання молоді України та української діаспори на ідеях козацького лицарства та традицій.

Україна переживає економічну кризу, гостре політичне протистояння...

Як на ваш погляд можна виправити теперішню ситуацію?

- Думаю ситуацію вже не можна виправити окремими галузевими заходами чи косметичним ремонтом. Україна потребує рішучого оновлення курсу національного розвитку, проведення системних реформ, які подолають постійну кризу, покращать добробут та зміцнять незалежність країни.

Наведу приклади. Нещодавно винесено на публічне обговорення Урядовий Проект Податкового Кодексу, в якому продовжується ігнорування потреб підприємців і залишається низка норм, які гальмуватимуть розвиток підприємництва.

В опублікованому проекті Кодексу суттєво погіршуються умови для підприємців-фізичних осіб – граничний річний рівень доходу знижено від 500 до 300 тис. грн. При цьому уряд планує різко підвищити ставку єдиного податку до 200-600 грн. для підприємців, що займаються, зокрема, оптовою торгівлею і посередництвом, реалізацією товарів через Інтернет, а також бухгалтерів, аудиторів та програмістів. Такі зміни зроблять економічно недоцільним ведення бізнесу на спрощеній системі оподаткування для фізичних осіб, які навіть не матимуть можливості сплатити відрахування в пенсійний фонд, не говорячи про отримання прибутків. Громадська ініціатива «Оновлення країни» наполягає на збільшенні граничної виручки для фізичних осіб-підприємців до 1млн. Грн. Це стане важливим стимулом для розвитку малого та середнього бізнесу в Україні, зміцнення національної економіки і формування середнього класу. В новій редакції урядового проекту ставку податку на прибуток планують знизити до 20% лише з 2014 року. Позиція «Оновлення країни» – вже з 2011 року знизити ставку податку на прибуток та ПДВ до 15% без можливості повернення до більшого розміру. Такі кроки дозволять суттєво зменшити тінізацію економіки, обмежити корупційні схеми в сфері оподаткування та сприятимуть покращенню інвестиційного клімату в країні.

Впродовж червня-липня цього року «Оновлення країни» провело всеукраїнський збір підписів підприємців та їх громадських об'єднань проти прийняття урядового законопроекту та у співпраці з представниками малого і середнього бізнесу опрацювало ряд принципових вимог до Податкового кодексу.

Валентине Олександровичу! Вас знають, як найбільш відкритого в українській історії очільника Служби безпеки. Ви провели системну декадєбізацію служби, успішно розслідував ряд резонансних справ Які наслідки від цих демократичних реформ для українських людей?

- За часів моєї роботи в СБУ було розсекречено кримінальні справи, які стосувалися злочинів проти людини з 1917 по 1991 роки.

Нагадаю, що 13 січня 2010 року Апеляційний Суд Києва, на підставі масштабного розслідування, проведеного Службою Безпеки України, встановив, що в 1932-33 роках в Україні керівництво компартії на чолі з Й.Сталіним організувало геноцид частини українського народу, внаслідок чого було безпосередньо знищено 3 млн. 941 тис. осіб, а разом з ненародженими – близько 10 млн. осіб. На території України з 1919 року існували десятки концтаборів. І вигадав їх зовсім не Гітлер. Вони створювалися при ЧК, наприклад, концтабір в Сталіно (Донецьк), де тисячі людей будували шахти, і, врешті, гинули. Я думаю, що в Донецькій області варто поставити пам'ятник в'язням совісті.

Де ця історія? Запитайте у жителів Донецької, Дніпропетровської області, дідів, тих, хто там живе, скільки вони знають концтаборів. Запитайте, скільки матерів, дітей загинуло...

Я переконаний: люди повинні знати історичну правду. Відкриті електронні зали, створені нами, повинні залишитися відкритими. На початку 2010-го було видано окремим виданням матеріали кримінальних справ про Голодомор і направлено усім науково-дослідницьким інститутам, судам, державним установам, університетам - щоб процес пізнання нашого трагічного минулого був незворотнім. Ця робота ще не завершена. Вкрай необхідно розсекретити усі документи цієї ж доби, які до цього часу закриті в архівах прокуратури міністерства оборони МВС та Служби зовнішньої розвідки України. Треба їх оприлюднити, зробити доступними для всіх, без жодних винятків і обмежень, і передати до Інституту національної пам'яті. На підставі уже розслідуваних кримінальних справ треба домагатися компенсацій жертвам Голодомору, ставити питання про реституцію (відновлення майнових прав) тих людей, які були знищені голодом, депортовані або розстріляні. Таке моє переконання, і така європейська практика.

На жаль, сьогодні є спроби заперечення факту геноциду. Нагадаю, що це може стати предметом розгляду в міжнародному суді в Гаазі, подібно як приховування злочинів геноциду в Руанді чи Югославії. Імунітети високопосадовців там не мають значення, а відповідальність не має строку давності.

Щодо декадєбізації. Це означало для СБУ перш за все відмову від репресій стосовно власних громадян, відкриття правди про родичів та близьких закатованих та репресованих за часів СРСР. Всі розсекречені матеріали передавалися на вивчення та опрацювання до Інституту національної пам'яті. В кожній області ми створили комп'ютерні зали з метою спрощення доступу усіх бажаючих до розсекречення архівів.

До кінця лютого 2010 року СБУ не працювала в середовищі студентів, громадських організацій та політичних партій, українських засобах масової інформації.

За часи мого керівництва було скасовано інститут кураторства у вищих учбових закладах, а співробітники СБУ відкликані. Я впевнений, що на законодавчому рівні треба назавжди заборонити спецслужбам і правоохоронним органам без рішення суду втручатися у діяльність журналістських, студентських і релігійних організацій.

Ваше ставлення до позаблокового статусу України? Як Ви вважаєте, чи можемо ми не пережити за безпеку України?

- Україна не є позаблоковою країною де-факто. На нашій території знаходиться військова база іншої країни, а саме цьому ми не є поза блоком та нейтральними.

НАТО є тією організацією, яка забезпечує безпеку більшості країн-членів ЄС, а це означає, що ми повинні співпрацювати, наближати свої стандарти й рухатись у європейському напрямку. Наша організація приділяє велику увагу цьому питанню.

Наприклад в Запоріжжі за підтримки активістів Запорізького та Херсонського осередків Громадської ініціативи «Оновлення країни» і Громадської організації «Інститут Європейського Поступу» було проведено семінар з інтеграції України до НАТО: «Євроатлантична співпраця України: проблеми, завдання, перспективи». Розглядалися питання про роль медіа в управлінні інформаційними компаніями щодо Євроатлантичного альянсу, участі України в військових операціях НАТО тощо. Серед запрошених гостей були не тільки представники України, а й країн ЄС та НАТО. Я переконаний у важливості приєднання України до Альянсу. Україна як частина Європи повинна шукати колективні системи безпеки.

Як ви бачите фінансування “ОК”? Гроші все одно потрібні.

- Ми створимо публічний фонд "Оновлення країни", а на веб-сайті www.ok-ua.org.ua буде оприлюднено, які гроші надходять і на що вони витрачаються. Нас не цікавлять ані біг-борди, ані піарівські форуми. І до людей ми поїдемо не на мерседесах. Поїдемо потягами або автобусами.

Чи є у Вас зв'язок з Українською діаспорою?

- Ми відкриті для співпраці із громадськими організаціями та громадами інших країн. Громадська ініціатива "Оновлення країни" та її партнери уважно аналізують досвід окремих міжнародних і зарубіжних громадських організацій, у тому числі і Сполучених Штатів Америки. Міжнародні семінари, круглі столи, конференції, тренінги, тощо є дуже корисним видом співпраці. Сьогодні відбувається становлення єдиного взаємозалежного та взаємопов'язаного світу. Фактично виникає глобальне суспільство, в рамках якого існуючі громадські організації виконують функції самостійних структур. Головне те, що ми чітко знаємо, що робити зараз - об'єднати країну, захистити її суверенітет. Ми будемо там, де влада проблем людей не вирішує.

Спілкувалась Вікторія Рева

Фото прес-служби Валентина Наливайченка.